

מ"ת 43821/09/15 - היועץ המשפטי לממשלה נגד גרי שאלון, זיו אורנשטיין

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כב' השופט משה סובל

מ"ת 43821-09-15

היועץ המשפטי לממשלה

המבקש

נגד

המשיבים

1. גרי שאלון
2. זיו אורנשטיין

החלטה (משיב 1)

1. עניינה של החלטה זאת בבקשת היועץ המשפטי לממשלה למעצרו של משיב 1, גרי שאלון (להלן - **המשיב**), לפי סעיף 5 לחוק ההסגרה, תשי"ד-1954 (להלן - **חוק ההסגרה**), עד למתן החלטה בעתירה שהוגשה להכריז עליו ועל משיב 2, זיו אורנשטיין, ברי-הסגרה.

2. ביום 2.6.15 הוגש במדינת ניו יורק שבארצות הברית כתב אישום נגד המשיבים ואדם נוסף הנמצא מחוץ לישראל (ג'ושוא אהרון; להלן - **אהרון**). כתב האישום מייחס לשלושת הנאשמים ביצוע הונאה מתוכנמת ורחבת היקף של הרצת מניות, במסגרתה הרוויחו שלא כדין מיליוני דולרים. ההונאה התבצעה משנת 2011 והתאפיינה בשיטת פעולה המכונה "pump and dump" (נפח וזרוק), המאפשרת ביצוע מניפולציות בערך ובנפח של מניות בעלות ערך מזערי (penny stocks) שנסחרו בבורסות הציבוריות בארצות הברית. על פי הנטען בכתב האישום, המשיב, אהרון ושותפים נוספים ניפחו באופן מלאכותי את ערך מניות המטרה של חברות אותן זיהו כיעד לביצוע המניפולציה. לאחר רכישת מניות המטרה, התבצע בהן הניפוח באמצעות רצף סדרתי של עסקאות מניפולטיביות במשך מספר ימים, שנועדו להעלות את ערך המניות, וכן באמצעות הפצה של מיליוני הודעות דוא"ל כוזבות על ידי המשיב ושותפיו בדבר הגברת המסחר במניות, במטרה לרמות משקיעים תמימים ולקדם את רכישת המניות על ידם. בשלב הבא, לאחר עליית ערך מניות המטרה, מכרו המשיב, אהרון והשותפים הנוספים את כל מניותיהם באופן מתואם, וכך גרפו לכיסם רווחים גדולים. המכירה המתואמת הפעילה לחץ שלילי על ערך המניות וגרמה לצניחת הערך. בנוסף לרווח של מיליוני דולרים אותו הפיקו המשיב ואהרון ממכירת מניות המטרה שרכשו בעצמם, שילמו השותפים הנוספים למשיב ולאהרון סכומים של מאות אלפי דולרים עבור השירותים אותם סיפקו להם במסגרת ביצוע ההונאה. המשיב, אהרון ומשיב 2 (שפתח וניהל חשבונות בנקים וברוקרים עבור המשיב ואהרון באמצעות שמות בדויים ומסמכים מזויפים) הלבנו את פירות ההונאה באמצעות העברת כספים אלה מחשבונות הברוקרים, דרך חשבון בנק קפריסאי, אל חברות קש בבעלות המשיב ושותפים נוספים. על פי כתב האישום, המשיב הוא זה שניהל את משיב 2, את אהרון ושותפים נוספים; שרכש את התשתיות הנדרשות לביצוע ההונאה; ושניהל את חשבונות הבנק והברוקרים שהחזיקו ברווחי ההונאה. פעולות אלה בוצעו על ידי המשיב תוך שימוש בשמות בדויים שונים ובדרכונים מזויפים או גנובים. בגין מעשים אלה מואשם המשיב בעבירות של קשירת קשר לביצוע הונאה בניירות ערך; קשירת קשר לביצוע הונאה באמצעים אלקטרוניים; ביצוע הונאה באמצעות ניירות ערך; ביצוע הונאה באמצעים אלקטרוניים; קשירת קשר לביצוע הונאה באמצעות מסמכים מזויפים;

גניבת זהות בנסיבות מחמירות; וקשירת קשר להלבין הון.

3. ביום הגשת כתב האישום (2.6.15) הורה בית משפט מחוזי פדרלי בניו יורק על מעצרם של המשיבים. המשיבים נעצרו בישראל ביום 21.7.15 ומעצרם הוארך מעת לעת על ידי בית משפט השלום בירושלים, בהתאם לסעיף 6 לחוק ההסגרה. ביום 17.9.15 הגישה ממשלת ארצות הברית לישראל בקשה להסגרת המשיבים לידיה לצורך העמדתם לדין בארצות הברית. ביום 24.9.15 הורתה שרת המשפטים על הבאת המשיבים בפני בית משפט זה כדי שיקבע האם הם ברי-הסגרה. ביום 27.9.15 הוגשה לבית המשפט עתירה להכריז על המשיבים ברי-הסגרה, ולצדה הבקשה שלפני למעצרם עד ההחלטה בעתירה.

4. בהחלטתי מיום 27.9.15 הארכתי את מעצרם של המשיבים עד להחלטה אחרת, וקבעתי דיון בבקשת המעצר ליום 12.10.15. בפתח הדיון שהתקיים ביום 12.10.15 ביקש בא-כוחו של משיב 2 לדחות את הדיון בעניינו של מרשן, והדיון נדחה בהסכמה ליום 8.11.15. לאחר מכן נשמעו טענות הצדדים בעניין בבקשת המעצר נגד המשיב. כפועל יוצא תעסוק החלטה זאת בעניינו של המשיב בלבד.

5. המבקש הציג שלוש עילות המקימות, לשיטתו, עילת מעצר נגד המשיב. העילה הראשונה היא החשש להימלטות. חשש זה מובנה בהליכי הסגרה, והוא מתעצם עוד יותר בהתחשב בעונש המאסר הכבד לו צפוי המשיב אם יורשע בארצות הברית בעבירות בהן הוא מואשם. לכך מצטרפת העובדה שלרשות המשיב סכומי כסף גדולים של מיליוני דולרים אותם גרף מביצוע העבירות, ואלה יוכלו לסייע בידיו להימלטות. בהקשר זה נטען כי בחיפוש שביצעה המשטרה בביתו של המשיב נמצא בכספת סכום של שני מיליון שקלים חדשים במזומן. כמו כן עומדים לצורך זה לרשות המשיב דרכונים זרים תקפים, ומכתב האישום עולה כי הוא עשה גם שימוש בדרכונים מזויפים ובשמות בדויים, העשויים אף הם לסייע לו בהימלטות. העילה השנייה היא המסוכנות של המשיב לשלום הציבור ולרכושו, כפי שהיא נלמדת מהתחכום והשיטתיות בהם בוצעו העבירות על ידו, והחשש שאם ישוחרר מהמעצר יוכל להוסיף ולבצע מכל מקום עבירות מרמה דומות, המצריכות אך נגישות לאמצעי תקשורת אלקטרוניים (טלפון, אינטרנט וכו'), בלא שקיימת יכולת טכנולוגית לחסום אמצעים אלה משימוש עברייני. לא עוד אלא שאהרון, השוהה מחוץ לישראל, לא נעצר, ובכך יש לחזק את יכולתו של המשיב להסתייע באהרון ולהמשיך בביצוע עבירות אם ישוחרר. העילה השלישית היא הצורך בשמירת המחויבות הבינלאומית שמדינת ישראל נטלה על עצמה כלפי ארצות הברית לקיום הליכי הסגרה תקינים, במסגרת אמנת ההסגרה ביניהן משנת 1962 והפרוטוקול משנת 2005 בו תוקנה האמנה. התחייבות בינלאומית זאת משנה, על פי ההלכה הפסוקה, את נקודת האיזון הרגילה ביחס שבין הזכות לחירות לבין החשש להימלטות מהדין ולשיבוש הליכי המשפט: האחריות המיוחדת שנטלה על עצמה מדינת ישראל למימוש הליך ההסגרה מקטינה את מרווח הסיכון שמערכת האכיפה מוכנה ליטול בהליך מעצר רגיל (בזירה הפנים-מדינית) בנוגע לחשש להימלטות הנאשם.

6. המבקש סבור כי עילות אלה מחייבות לא רק את מעצר המשיב אלא גם את דחיית בקשת המשיב להסתפק בחלופה של מעצר בית תחת פיקוח אנושי ואלקטרוני. בהקשר זה נסמך המבקש בין היתר על תסקיר מעצר שהוגש על ידי שירות המבחן לקראת הדיון בפניי, בהתאם להוראה שנתן בית משפט השלום במסגרת הדיון בנושא הארכת המעצר. התסקיר מפרט את קורות חייו של המשיב: המשיב בן 31, נשוי ואב לשלוש בנות. אשתו עתידה ללדת בשבועות הקרובים את בתם הרביעית. המשיב, בן בכור למשפחה בת ארבעה בנים ממוצא גאורגי, נולד ברוסיה ועלה לישראל בגיל 10.

לחובתו הרשעה משנת 2009 בעבירת אלימות בגינה נדון לעונש מאסר על תנאי. בגיל 20 השלים בשוויץ לימודים לתואר ראשון בכלכלה. מספר חודשים לאחר גיוסו לצה"ל השתחרר בשל אי-התאמה, והקים יחד עם שותפים חברה לפיתוח טכנולוגיה במסחר במטבע חוץ. קצינת המבחן התרשמה מהיכולות הגבוהות של המשיב במישור הקוגניטיבי ובמישור החברתי, וכן מהתפקוד התקין של משפחתו ומהסביבה התומכת אותה המשפחה מעניקה למשיב, מבחינה רגשית וכלכלית כאחד. נתונים אלה מפחיתים, לדעתה, את הסיכון להימלטות המשיב מההליכים המתנהלים נגדו. אלא שמנגד המשיב נמנע מלשתף את קצינת המבחן בפרטי הקשרים העסקיים ומערכת הלחצים בה היה נתון מצד לקוחותיו ושותפיו. התרשמותה היא שהמשיב עבד לעיתים בתנאים של עמימות וחוסר ודאות, תוך שגם את השיחה עמה ניהל בצורה עמומה, כשהוא נמנע מלהרחיב בדבר קשריו העסקיים עם גורמים שונים בישראל ומחוצה לה ובדבר הלחצים בהם היה נתון. על רקע זה, וגם בהתחשב במהות העבירות המיוחסות למשיב בכתב האישום, המגלמות בתוכן יכולת עורמה ותמרון, קיים לדעת כותבת התסקיר סיכון מוגבר לכך שהמשיב ימשיך בביצוע העבירות גם אם ישהה בתנאים של מעצר בית. סיכון זה לא הופג בצורה מספקת גם לאחר שקצינת המבחן שוחחה עם בני המשפחה וחבריו של המשיב, שהביעו נכונות לפקח עליו במסגרת מעצר הבית בדירה של המשפחה באשדוד. אמנם מפקחים מוצעים אלה הם אנשים נורמטיביים ואחראים, וכולם (פרט לאחד או שניים) נמצאו ראויים למלאכת הפיקוח. יחד עם זאת, המשיב נמנע מלשתף את קצינת המבחן ואת המפקחים במצבו, והותיר עמימות באשר לקשריו עם גורמים שונים; ללחצים בהם הוא נתון מגורמים אלה; למחויבותו כלפיהם; ולהשפעתם על התנהלותו הבעייתית. העמימות וחוסר שיתוף הפעולה אינם מאפשרים להעריך את מידת הסיכון המידי והקונקרטי מולו ידרש המשיב להתמודד בתנאי מעצר בית. לפיכך, וחרף ההערכה למפקחים שהוצעו, סבור שירות המבחן כי אין בחלופת המעצר שהוצעה כדי להבטיח שהמשיב יקפיד לקיים את תנאי מעצר הבית.

7. המשיב מסכים כי לצורך בקשת המעצר קיימות ראיות לכאורה לעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. למרות זאת הוא סבור כי יש לדחות את עמדת המבקש ואת עמדת שירות המבחן, ולהורות על שחרורו לחלופת המעצר אותה הציע.

אשר לעילת המסוכנות, טוען המשיב כי זו לא הוכחה (שכן לא הוכח שהוא המשיך לבצע את מעשי המרמה המיוחסים לו עד סמוך למעצרו בחודש יולי השנה), ובכל מקרה יש בחלופה המוצעת כדי לאיין אותה.

בנוגע לעילת ההימלטות טוען המשיב כי אין לדמות כלל את המקרה שלו למקרים שנדונו בפסיקה, בהם מי שבמקשים להסגירו נמלט מהמדינה המבקשת והגיע לישראל. בשונה ממקרים אלה, המשיב, אזרח ישראל, מתגורר בישראל עם אשתו ובנותיהם, ועד שנעצר כלל לא ידע שמתנהלים נגדו הליכים בארצות הברית. מכיוון שכל משפחתו מתגוררת בישראל, ובהתחשב בלכידות המשפחתית עליה עומד תסקיר המעצר ובמקום המרכזי אותו תופסת המשפחה בחיי המשיב, אין זה סביר שהוא ינתק עצמו ממשפחתו וימלט לחיי בדידות בחו"ל. לכך מצטרפת העובדה שאף שהעבירות בהן מואשם המשיב הן עבירות חמורות, עדיין עונשי המאסר הנוהגים לגביהן בארצות הברית אינם עולים על שמונה שנות מאסר. נמצא, מחד גיסא, כי הסיכון שבפניו ניצב המשיב אם הליך ההסגרה יוכרע לחובתו, אינו סיכון קיצוני מבחינת השלכותיו. מאידך גיסא, הנזק שיגרם המשיב לעצמו אם ימלט מישראל וממשפחתו במהלך ניהול ההליך יהיה חמור ביותר. יש בכך להפחית עד מאוד את עוצמת החשש להימלטות, וכפועל יוצא לראות בחלופה המוצעת כמי שתהא מסוגלת לנטרל את החשש האמור. כך במיוחד בהתחשב בעובדה שהמשיב שוהה במעצר מלא זה קרוב לשלושה חודשים, וכן לנוכח העובדה, הנלמדת מהפרקטיקה, שאלמלא היה מדובר בהליך הסגרה אלא בנאשם העומד לדין

בארץ מגוריו באותן עבירות ממש של תרמית בניירות ערך בהן מואשם המשיב - ואין זה משנה אם ההעמדה לדין הייתה נעשית בישראל או בארצות הברית - כלל לא היה מתבקש מעצר עד תום ההליכים. בהקשר זה נטען כי אין לזקוף לחובת המשיב את העובדה שעד למעצרו החזיק בדרכונים של שלוש מדינות, שכן דרכונים אלה (שכיום נתפסו על ידי המדינה) ניתנו לו כדין לאור מקום לידתו, מקום מגוריו ומקום האזרחות של הוריו. המשיב מכחיש כי עשה שימוש בדרכונים מזויפים, וטוען כי אותם דרכונים מזויפים כביכול, לא הוצגו על ידי המבקש, המבסס את טענתו בנדון אך על תצהיר של סוכן הרשות החוקרת בארצות הברית. מדובר אפוא בעדות שמיעה שלא ניתן לבסס עליה בקשת מעצר.

טענות אלה משמשות את המשיב גם כמענה לעילת המעצר השלישית לה טוען המבקש, שעניינה במחויבותה של ישראל בזירה הבינלאומית. לטענת המשיב, אף כי בעבר הוכר משקלו המכריע של שיקול זה גם במצבים בהם לא הייתה מתקיימת עילת מעצר אילו דובר בהליכים משפטיים בתוך ישראל, המצב המשפטי השתנה עם חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו בשנת 1992, וחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן - **חוק המעצרים**), שהעלו את מעמד הזכות לחירות אישית לכדי זכות יסוד חוקתית והגבירו את ההגנה עליה. משמעות הדבר היא, שכיום אין מקום לסרב לאשר חלופת מעצר, אף אם מדובר במעצר במסגרת הליכי הסגרה לפי סעיף 5 לחוק ההסגרה, אם מהות ונסיבות ביצוע העבירה המיוחסת למבוקש ההסגרה היו מאפשרות הסתפקות בחלופת מעצר אילו היה מדובר בהליכי שפיטה מקומיים. לטענת המשיב, המקרה שלו נופל לקטגוריה זאת.

המשיב חולק על מסקנתו של שירות המבחן בתצהיר המעצר שהוגש. לטענתו, התסקיר נערך באופן לא יסודי, ותוך מתן משקל שלא כדין - שכן שירות המבחן אינו רשאי להתחשב בנתון זה במסגרת הליכי מעצר - לסירוב של המשיב להודות בעבירות המיוחסות לו ולמסור מידע אודות מהלכיו בקשר לעובדות שבכתב האישום. משכך, ומאחר שנקבע בתסקיר כי המפקחים המוצעים על מעצר הבית נמצאו ראויים ואחראיים, היה על קצינת המבחן להמליץ על החלופה המוצעת.

כחיזוק לטענה בדבר מסוגלותה של החלופה המוצעת להבטיח את מטרות המעצר, הוגשה לבית המשפט תכנית אבטחה שהכינה חברת סתר יועצי ביטחון ואבטחת מידע בע"מ. התכנית מציעה לשכן את המשיב, אשתו ובנותיהן בדירה באשדוד, השוכנת בקומה שישית של בית משותף, ומכילה ארבעה חדרי שינה וסלון. הדירה שייכת לאביו של המשיב, והיא כיום ריקה. על פי המוצע, כל פתחי הדירה ימוגנו בסורגים. במבואת הכניסה לדירה יוקם חדר פיקוח ובקרה אשר יאפשר שליטה ובקרה על מצלמות אבטחה ומערכת אזהרה שיוותקנו במקום ויכסו את שטח הדירה והמרפסות. הדירה תאובטח על ידי שלושה אנשי אבטחה מיומנים מטעם חברת אבטחה מוכרת ומורשית, שישהו במקום 24 שעות ביממה, בשלוש משמרות. חדר הפיקוח יאויש כל העת לפחות על ידי אחד מאנשי האבטחה. בנוסף לבקרה השוטפת במצלמות, יערכו אנשי האבטחה בדיקות פיזיות בדירה בשעות קצובות, על מנת לוודא את הימצאות המשיב בתוכה. צוות האבטחה יפקח על כניסת אנשים לדירה ויאפשר את הכניסה רק לבני משפחה ולמבקרים נוספים שיאשרו מראש על ידי בית המשפט. כמו כן יבטיח צוות האבטחה שלא יוכנסו לדירה טלפונים סלולאריים, טאבלטים ומחשבים ניידים. יציאת אנשים מהדירה תתאפשר לאחר זיהויים על ידי צוות האבטחה. כל קווי התקשורת בדירה, ובכלל זה קווי הטלפון ומערכת הטלוויזיה בכבלים, ינותקו, להוציא קו טלפון יחיד שיוותקן בחדר הבקרה לצורך שיחות של בני המשפחה, שיתאפשרו רק בכפוף להקלטת השיחה על ידי הגורם המוסמך. תותקן מערכת ניטור שתזהה התקשרות של מכשיר סלולארי מתוך שטח הדירה. ניתוק הדירה מאמצעי תקשורת אלקטרוניים כלשהם יבטיח כי המשיב לא יוכל לעשות כל שימוש באינטרנט. בנוסף לכל אלה יוצמד למשיב אזיק אלקטרוני, ויוותקן קשר ישיר בין מוקד המשטרה לבין אנשי האבטחה, בין היתר לצורך העברת דיווח באשר לסטטוס האזיק. בחוות דעתם של מנהלי חברת סתר אשר הוגשה לבית המשפט,

נקבע כי מכלול אמצעי האבטחה האמורים יאפשרו את בידודו של המשיב וימנעו ברמה גבוהה של סבירות את יכולתו להימלט מהדירה ולהעביר מידע ממנה החוצה.

המשיב הוסיף והגיש לבית המשפט דו"ח פסיכו-סוציאלי מאת נועם אלון, עובד סוציאלי המתמחה בליווי מקצועי וטיפול בפונים הנמצאים בהליך משפטי פלילי. העו"ס אלון ערך למשיב שני ראיונות בבית המעצר, ונפגש עם בני משפחה ומכרים של המשיב. שלא כקצינת המבחן, העו"ס אלון לא התרשם מעמימות בנוגע להתנהלות המשיב בחברה בה הוא שותף. כמו כן לא התרשם מקיומם של קווים עבריינים או הפרעת אישיות אצל המשיב. מסקנתו היא שהמפקחים המוצעים כשירים וראויים למלא את משימת הפיקוח על המשיב; כי הסיכון של המשיב למפקחים אלה מפחיתה את הסיכון שהוא יסכן את קשריו עמם על ידי הימלטות ממעצר הבית; כי סיכון זה מופחת גם בשל המחויבות המשפטית הגבוהה של המשיב; וכי מאפייני האישיות של המשיב לצד כשירות המפקחים ותכנית האבטחה המפורטת שהוגשה מאיינים את הסיכון שהמשיב ימלט ממעצר הבית או יוסיף לבצע עבירות ממקום זה. העו"ס אלון אף מציע לקיים פעמיים בשבוע שיחות עם המשיב לצורך מניעת מצבים משבריים תוך כדי מעצר הבית.

8. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, מצאתי כי יש לקבל את הבקשה ולהימנע מאישור חלופת מעצר הבית אותה מציע המשיב. כנקודת מוצא לדיון ניתן להביא את דבריו של בית המשפט העליון בבש"פ 3974/07 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה (20.5.07) עליו נסמך המשיב. באותה פרשה נפסק כי מאז חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק המעצרים -

"אף בסוגיית המעצר בטרם הסגרה, הכלל הוא כי מקום בו ניתן להימנע ממעצר יש לעשות כן, תוך הבטחתן של התכליות המבוקשות באמצעים אחרים, פוגעניים פחות. זאת, בלא תלות בטיבם או במידת חומרתם - כשהם לעצמם - של המעשים המיוחסים לאדם במדינה המבקשת... על בית-המשפט היושב לדין לבחון, אפוא, מה משקל יש ליתן לכל אחד מן האינטרסים המעורבים בסוגיית המעצר. כך, מחד, צריכה הדעת להינתן לשאלת משך הזמן בו שווה כבר אדם במעצר... וכמה עוד צפוי המעצר להתארך בטרם תתקבל הכרעה בשאלת ההסגרה; לשאלה אם הוצעה חלופת מעצר ומה טיבה של חלופה זו; ולמידת הפגיעה באדם בשל המשך החזקתו במעצר. מאידך, יש לשאול מהם מקורה ועוצמתה של ההתחייבות הישראלית, ככל שהיא קיימת, להסגרתם של חשודים למדינה המבקשת; מדוע זו נדרשה מלכתחילה לבקש את ההסגרה, תחת הבאתו של האדם המבוקש לדין בדרך אחרת; האם שחרורו ממעצר מאחורי סורג-ובריח מקים סיכון כלשהו לציבור בישראל; ומהי מידת היכולת להבטיח כי השחרור ממעצר לא ינוצל לסיכול היכולת להעמיד לדין במדינה המבקשת".

הנה כי כן, השינוי במעמד ובעוצמה של הזכות לחירות אישית, חולל עמו גם שינוי בכלל ששרר בעבר, לפיו מבוקש הסגרה היה משוחרר לחלופת מעצר אך במקרים נדירים. יחד עם זאת, גם לאחר השינוי האמור, עדיין נותר הבדל בין הליכי מעצר רגילים לבין הליכי מעצר של מבוקש הסגרה. על כך נאמר בבש"פ 725/09 היועץ המשפטי לממשלה נ' אברג'יל (30.1.09), תוך כדי הצגת ההתפתחות החקיקתית הנזכרת בקשר לזכות לחירות אישית:

"בכל זאת, אין זהות מלאה במסגרת השיקולים והאיזונים בין דין המעצר הפלילי הרגיל לדין המעצר לצורך הסגרה.. **קיים שוני מהותי בין הליך פלילי רגיל לבין הליך הסגרה** במובן המשקל שיש לתת

לעילת המעצר המנויה בסעיף 21 לחוק המעצרים, שעניינה חשש להתחמקות מהליכי שפיטה של נאשם או מבוקש הסגרה בעניינו. שוני דומה, אם כי בחשיבות פחותה, עשוי להתקיים גם בהקשר לעילת מעצר שעניינה שיבוש הליכי משפט. **במסגרת הליכי הסגרה, ניתן משקל מיוחד לחשש להימלטות המבוקש מן הדין בשל אופיים המיוחד של הליכים אלה**, הטומנים בחובם חשש מובנה וטבעי להתחמקות המבוקש מן הדין. בבקשות הסגרה מדובר על-פי רוב במבוקש הסגרה שכבר נמלט מאימת הדין מהמדינה המבקשת, שבה לכאורה בוצעה העבירה, והוא מסרב להעמיד עצמו, מרצונו, לשיפוטה של אותה מדינה. החשש מפני בריחתו של המבוקש במהלך הליכי ההסגרה, הוא, על כן, מובנה בטיבו של ההליך, ומחייב זהירות מיוחדת. לכך נילוה היבט ייחודי נוסף שאינו מאפיין הליכי מעצר רגילים, הקשור באחריות המיוחדת החלה על ישראל כלפי המדינה מבקשת ההסגרה, לקיים את התחייבותה הבינלאומית מכוח האמנה להסגיר מבוקש בר-הסגרה, ולאפשר את הבאתו למשפט במדינה המבקשת... **החשש המובנה מהימלטות המבוקש בהליכי הסגרה, בשילוב עם האחריות המיוחדת החלה על מדינת ישראל כלפי המדינה המבקשת לקיים הליכי הסגרה תקינים, מביאים לכך שבאיזון הכולל בין השיקולים השונים הנדרשים לצורך החלטת מעצר בהליך הסגרה ניתן משקל מיוחד להיבט זה במסגרת בחינת חלופת מעצר אפשרית ומתאימה...** בית המשפט מכיר בזכותו של מבוקש הסגרה להתהלך חופשי, שעוצמתה בהקשר להליך הסגרה אינה פחותה מזו המוכרת בהקשר להליך פלילי רגיל, אלא שבצד הזכות לחופש, יינתן בשיקולי המעצר משקל למאפיינים הייחודיים של הליך ההסגרה, הכורכים סיון מיוחד ומובנה להימלטות המבוקש, בצד אחריות מיוחדת של ישראל למימוש הליך ההסגרה במסגרת התחייבויותיה הבינלאומיות... המסקנה העולה מניתוח זה היא כי **מסגרת השיקולים הרלבנטיים לענין מעצר בהליך הסגרה דומה, אף כי לא זהה לזו החלה בהליך מעצר רגיל...** (ההדגשות הוספו).

נמצא אפוא כי אין בידי המשיב להיבנות מהטענה שאילו היה מועמד לדין בישראל בגין אותן עבירות, כי אז היה משוחרר לחלופה המוצעת על ידו (וזאת מבלי שיהיה בכך כדי להביע דעה באשר לנכונות ההנחה עליה מושתתת הטענה, בין היתר לאור קיומו של תסקיר מעצר שלילי וראיות לכאורה לשימוש שעשה המשיב בדרכונים מזויפים). השאלה אינה האם המשיב היה נעצר או משוחרר לחלופה אילו היה מועמד לדין בישראל, אלא האם לאור מהות העבירות עליהן עומד הוא לדין בארצות הברית, לאור נסיבות ביצוען הלכאורי של עבירות אלו, לאור נסיבותיו של המשיב, ולאור השיקולים המיוחדים לענין מעצר בהליך הסגרה - האם לאור כל אלה יהיה בשחרור המשיב לחלופה של מעצר בית להבטיח באופן מספק את מטרות המעצר? התשובה לשאלה זו שלילית.

9. כאמור, האופי המיוחד של הליכי הסגרה גורם לכך שבהליכים אלה קיים חשש מובנה להימלטות מבוקש ההסגרה מהליכי השפיטה. אמנם איננו עוסקים במקרה זה במבוקש שנמלט מארצות הברית לישראל, אלא במי שהתגורר בישראל עם משפחתו עוד בטרם ננקטו נגדו ההליכים. יחד עם זאת, המשיב עומד לדין בארצות הברית בגין מספר עבירות שהעונש המרבי לגבי כל אחת מהן הוא 20 שנות מאסר. גם אם תתקבל הערכה כי אינו צפוי בארצות הברית לעונש מאסר העולה על שמונה שנים, עדיין מדובר בתקופת מאסר משמעותית ביותר, שהמוטיבציה לחמוק ממנה מובהקת. וכבר נקבע בפסיקה כי "גם במקרים בהם לא הוכח כי המבוקש נמלט ממדינתו למדינה המתבקשת (כבמקרה דנא) יכולת הפיקוח על תקינות ההליך ועל הבטחת הימשכותו ללא תקלות פחותה מאשר במקרים בהם ההליך הפלילי הוא כולו ישראלי-פנימי" (בש"פ 7269/14 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה (9.11.14)). בהתאם לכך, בהחלטה הנזכרת לעיל בבש"פ 3974/07, עליה מסתמך המשיב, נדחתה חלופה של מעצר בית אף שמבוקש ההסגרה לא נמלט לישראל אלא התגורר בישראל כאזרח המדינה:

"באשר לחשש, הנלווה להליכי ההסגרה מעצם טבעם, מפני הימלטות מן הדין הרי אמנם, כפי שהטעים העורר, הוא לא נמלט מאוקראינה, כי אם עלה לישראל זמן ממושך לאחר שמעשה הרצח בוצע. ברם, עד לאחרונה לא הונפה חרב האישום הפלילי מעל ראשו של העורר, וכיום, משברור לו כי הוא מבוקש באותה מדינה, קם חשש של ממש כי ינצל את שחרור מעצר לצורך מילוט מן הדין. דבר זה עלול לפגוע לא רק ביכולת לברר את שאלת האשמה, אלא גם בתפקיד המוטל על מדינת ישראל מכוח מחויבותה הבין-לאומית מכוחה של אמנת ההסגרה שבניה לבין אוקראינה".

אף במקרה שלפנינו קיים חשש ממשי לכך שמעשה שהוברר למשיב כי הוא מבוקש בארצות הברית וצפוי שם, אם יורשע, לעונש מאסר ממושך, הרי שהוא ינצל את שחרורו להימלטות מן הדין. היות המשיב אזרח של מדינות נוספות, מלבד ישראל, שמידת שיתוף הפעולה בין לבין ארצות הברית לא הובררה, עשויה להקל על ההימלטות. חשש זה מתעצם על רקע העובדה שכתב האישום שהוגש נגד המשיב בארצות הברית מייחס לו גם עבירה של התחזות באמצעות שימוש בדרכונים מזויפים או גנובים. שלא כפי שטוען המשיב, תצהירו של הסוכן המיוחד של אגף החקירות האמריקני, אנטוני ג'יאטינו (נספח "א" לבקשה) מהווה ראיה לכאורית מספקת לעבירה זאת. הסוכן ג'יאטינו מציין בתצהיר כי מצא במחשבו האישי של המשיב 31 דרכונים מזויפים המשתייכים לכאורה ל-17 מדינות; ולגבי דרכונים נוספים שמצא באותו מחשב נדרשת בדיקה משלימה על ידו. זוהי אינה עדות שמיעה, שהרי הסוכן מתאר בדיקה שערך בעצמו וממצאים שמצא בעצמו; וכידוע לצורך קיומן של ראיות לכאורה בהליך הסגרה די ב"קיומן של ראיות אשר אינן חסרות ערך, אשר יש בהן כדי להצדיק העמדה לדין" (ע"פ 318/79 אנגל נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(3) 98). בכל מקרה, נקבע בסעיף VI לפרוטוקול ההסגרה בין ארצות הברית לישראל משנת 2005 (במסגרת תיקון סעיף 10(2) לאמנת ההסגרה ביניהן משנת 1962) כי בהליכי הסגרה תהיה קבילות למסמכים והצהרות "גם אם היו נחשבים לעדות שמיעה או לא היה עומדים בכללי הראיות החלים במשפט".

השימוש הלכאורי שעשה המשיב בדרכונים מזויפים, כשהוא מצטרף אל סכומי הכסף הגבוהים ביותר העומדים לכאורה לרשותו כתוצאה מביצוע המעשים המתוארים בכתב האישום, מקים חשש ממשי לכך שהוא ינסה לעשות שימוש באמצעים אלה על מנת לחמוק מהסיכון של עונש מאסר ממושך הצפוי לו מהליכי המשפט בארצות הברית. לכך נוסף תסקיר המעצר שהוגש בעניינו של המשיב - על פי דרישה שלו מבית משפט השלום, ובניגוד לעמדת המדינה - בו סבור גם שירות המבחן כי חרף הכשירות והרצינות של המפקחים המוצעים, לא ניתן להבטיח בצורה מספקת כי המשיב יעמוד בתנאי מעצר הבית. כידוע, לתסקיר מעצר שלילי נודעת נפקות מיוחדת, השונה מנפקותו של תסקיר מעצר חיובי, שכן "לא בנקל יסטה בית המשפט מהמלצה שלילית של שירות המבחן" (בש"פ 3617/14 פלוגי נ' מדינת ישראל (28.5.14)) ולפיכך "נדרשים טעמים נכבדים על מנת להצדיק סטיה מהמלצות שליליות שנקבעו בתסקיר" (בש"פ 6626/10 פלוגי נ' מדינת ישראל (21.9.10)). לא זו בלבד שטעמים נכבדים שכאלה לא נמצאו במקרה הנדון, אלא שאל התסקיר השלילי ויתר הנסיבות המגבשות את החשש להימלטות המשיב מן הדין, מתווספת המסוכנות לציבור הגלומה בעבירות המרמה המיוחסות לו; היכולת לבצע עבירות אלו גם ממקום מעצר הבית באמצעות תקשורת אלקטרונית; וחובתה של מדינת ישראל לכבד את הסכם ההסגרה שכרתה עם ארצות הברית ולהבטיח את ביצוע ההסגרה מקום בו היא נופלת לגדרי האמנה. על כך נאמר בבש"פ 7269/14 הנ"ל כי "במקרים מסוימים המחויבות הבינלאומית והצורך להגשימה יובילו להטיית האיזון שבין הזכות לחירות לבין ההגנה על שלום הציבור ותקינות ההליך המשפטי לטובת האחרונים". בדומה לכך בבש"פ 725/09 הנ"ל: "בהליך מעצר רגיל, מירווח הסיכון שניתן לקחת בשל חשש להתחמקות הנאשם מהדין (או שיבוש אחר בניהול המשפט) גדול ממירווח הסיכון הסביר שניתן לקחת בהליך הסגרה בשל טיבו המיוחד של ההליך ובשל מחויבותה של המדינה לסייע באכיפת החוק במסגרת התחייבותה

הבינלאומית. בהליך הסגרה ניתן לעילת המעצר בגין חשש להימלטות, ואף חשש לשיבוש הליכי משפט, משקל סגולי מיוחד בשל אופיו של ההליך, הטומן בחובו סיכון מובנה לתקלה, נוכח הקלות המאפיינת את תנועותיו של המבוקש בארצות העולם העומדת בדרך כלל ברקע בקשת ההסגרה, ונוכח עוצמתו של האינטרס הציבורי הכרוך בקיום חובותיה הבינלאומיות של המדינה. משקל מיוחד זה משפיע על נקודת האיזון בשיקולול בין הערכים השונים המתמודדים זה עם זה".

10. במסגרת האיזון והשקולול של הערכים הרלוונטיים, לא ראיתי לייחס משקל, למצער לא משקל מכריע, לנכונות המשיב לממן מכיסו אבטחה פרטית במקום מעצר הבית. בבש"פ 7445/09 מדינת ישראל נ' עבאס (17.9.09) הציגה השופטת (כתוארה אז) נאור את הגישות השונות בפסיקת בית המשפט העליון לעניין אבטחה בשכר, והכריעה ביניהן באומרה:

"עמדתי שלי היא כעמדתו של השופט דנציגר. אף אני סבורה כי באפשרות של חלופת מעצר אשר רק מי שידו משגת יוכל לזכות בה - טמונה בעייתיות. הדבר פוגע בעקרון השוויון בין עצורים. בעייתיות נוספת באפשרות של חלופת מעצר בתשלום נובעת, לדידי, מקיומו של ניגוד עניינים מובנה בין העובדה שהמשמורנים נשכרו ומועסקים על ידי העצור או מי מטעמו ובין תפקידי הפיקוח המוטלים עליהם. על כן, להשקפתי, אין לאשר את חלופת המעצר שבית המשפט המחוזי אישר".

גישה דומה הביע השופט הנדל בבש"פ 4511/14 מדינת ישראל נ' דסוקי (3.7.14):

"לעמדתי, כאשר היכולת להשתחרר לחלופת מעצר תהא תלויה אך ביכולתו הכספית של העציר, כבמקרה בו הוא נדרש לשכור מפקחים - שיקול הפגיעה בשוויון בין עני לבין עשיר גובר. אין זה רצוי בעיניי כי אחד יעצר ואחד ישוחרר רק בשל יכולתם הכלכלית. קושי נוסף עשוי להתעורר כאשר עצור ששחרר לחלופה שכזו עומד תקופה מסוימת בתשלום עלותה, אך אינו יכול להמשיך בכך. בהעדר פתרון מקיף יותר לכלל הנאשמים העצורים, אינני סבור כי הקשר הישיר והברור בין יכולת כלכלית לבין שחרור עצורים הוא יאה. בכך מצטרף אני לעמדתו של השופט דנציגר, ששם את הדגש על ההיבט העקרוני של העניין".

ואם כך נקבע בבקשת מעצר במסגרת הליכים פליליים המתנהלים בתוך ישראל, לא כל שכן שכך יש לומר בבקשת מעצר במסגרת הליכי הסגרה, לנוכח השיקולים המיוחדים החלים במסגרת זאת כמפורט לעיל.

11. לאור כל האמור, הבקשה מתקבלת. המשיב יישאר במעצר עד למתן החלטה בעתירה להכריז עליו בר-הסגרה.

**ניתנה והודעה היום, ה' חשוון תשע"ו, 18 אוקטובר 2015,
במעמד ב"כ המבקשת, ב"כ המשיב והמשיב בעצמו.**